

V torek, četrtek in soboto
izhaja in velja v Mariboru
brez pošiljanja na dom za vse leto 8 gl. — k.,
za pol leta . 4 . — .
za četrlet . 2 . 20 .

Po pošti:

Za vse leto 10 gl. — k.,
za pol leta . 5 . — .
za četrlet . 2 . 20 .

Vredniti in opraviti
je v gosposkih ulicah
(Herrengasse) št. 117.

SLOVENSKI NAROD.

Oznani:
Za navadno dvestopen
vrsto se plačuje
6 kr., če se tiskajo 1krat.
5 kr., če se tiskajo 2krat.
4 kr., če se tiskajo 3krat.
veče pismenke se plaču-
jejo po prostoru.
Za vsak tisk je plačat-
kolek (štempelj) za 30 k.
Rokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 109.

V Mariboru 15. decembra 1868.

Tečaj I.

Nova postava o zemljiščnem davku.

Finančni minister je predložil zbornici poslancev v seji 10. t. m. postavo o vrednjenju zemljiščnega davka. Denes hočemo priobčiti zadržaj, te postavice, kakor so ga prinesli dunajski listi. Postava razpada v 6 poglavij s 39 paragrafi. Prvo poglavje z napisom „Splošna načela“ našteva predmete, od katerih se bo pobiral zemljiščni davek, in določuje, da se ima zemljiščni davek vselej po ustavni poti odmeriti in potem po razmerah čistega dohodka, katerega donajajo davku podvrženi predmeti, razdeliti na posamezne dežele, srenje in zemljišča. Čisti dohodek se bo po cenitvi določil, a pri cenitvi ne gledalo na lastninske razmere, tudi ne na to, ali je zemljišče v gosposki zvezi z obrtnijskimi napravami. Breme na davščine kakor tudi s zemljiščem združene pravice ostanejo brez upliva na cenitev. Kedar se sme kaj davka odpustiti, kedar se začne davek na podlagi nove postavice pobirati itd., vse to bo določila druga postava.

Drugo poglavje nosi napis „izvršilni organi“. Vrhovno vodstvo cenilnih opravil ima finančno ministerstvo v rokah, katero bo imenovalo centralne oglednike, ki bodo imeli nadzirati v posameznih kronovinah cenilna dela. Sestavila se bo centralna komisija, v kateri bo finančni minister ali njegov namestnik in 30 udov; 15 udov voli finančni minister, 5 gosposka zbornica, 10 zbornica poslancev in sicer za ves čas, kar se bodo zemljišča cenila. Poročali bodo organi, ktere bo finančni minister odločil. Vsaka dežela bo imela svojo posebno deželno komisijo, ki bo imela cenilna opravila izvrševati; predsedoval jej bo deželni predsednik, v njej bo imelo določen glas 6—10 članov; polovico voli finančni minister, drugo polovico minister za deželno brambo. V večih kronovinah se bodo sestavile tudi nižje komisije, ki bodo za svoj okraj sicer samostalne, katerih predlogom bo pa morala vendar še deželna komisija svoje mnenje pristaviti. — V vsakem cenilnem okrožju se bo sestavila okrajna komisija 8 udov, ktera bo imela od finančnega ministerstva imenovanega predsednika. 4 ude bo imenoval finančni minister, 4 pa okrajni zastop. Kjer teh ni, bodo volili srenjski predstojniki dotičnega okraja 2 ude, 20 najvišje obdačeni enega in deželni odbor enega ude. Pri volitvi teh mož je gledati na domačine, potem pa zlasti na take osebe, ki bodo ne le gledé narodno-gospodarske omike, ampak tudi gledé deželne jezika svoji nalogi popolnoma kos. Deželni in okrajni komisiji se bo dalo potrebno osebje za merjenje. Komisija sklepa z absolutno večino; kedar bo treba se bodo glasovi, ki zagovarjajo večo število, prišli onim, ki zagovarjajo najbližjo nižjo, in to toliko časa, da se za ktero število dobi absolutna večina. Izvoljeni člani dobivajo one dni, ko bodo v istini delali, pri centralni komisiji 10 gl., pri deželni komisiji 6 gl., pri cenilni komisiji 3 gl. dne in vsak po 1 gl. voznine za miljo. Vsi stroški za cenilna opravila se bodo plačali iz državne blagajnice.

Tretje poglavje govori o cenitvi zemljišnih pridelkov. Ceni se zemljišče po njegovem obdelovanju in po njegovi dohotki in se razdeli potem v razrede, ki ima vsak svojo tarifo (klassifikationstarif). Politični okraj je navadno tudi cenilni okraj. Ko bi to tirjali različne gospodarske, zemljiščne in razmere promete, smelo bi se iz enega političnega okraja napraviti več cenilnih okoljav. Pri prav posebnih razmerah pa ni celo nič gledati na politično razvrščenje. Ena in ista vrsta obdelovanja se gledé dohotke ne more

v istem okraju razdeliti v več kakor v 8 razredov. Denarni čisti donesek enega orala poprek je tarifa za dotični razred.

Katastralne operacije, kar jih je treba, da se more določiti čisti donesek, bodo se ob enem po vseh deželah pričele. Specijalni preračuni čistega dohodka se ne bodo napravljali. Tirjali se bodo le pripomočki, na katerih podlagi je mogoče ceniti: spiski gospodarskih računov, povprečne cene zadnjih let, spiski plačila, katero se navadno daje delavcem in voznikom itd. Od finančnega ministerstva imenovani poročevalci mora potovati po vsem okraju in ga natanko popisati po legi, veličini, pridelkih, napravah za dopeljavanje ali odpravljanje vode, po cestah in potih, ljudstvu itd. Cenilna komisija ta popis še enkrat pregleda in presodi, če je treba, sama prepotuje okraj, potem pa postavi za vsak pridelek in za vsako potrebnost normalno ceno. Potem napravi cenilni komisar in pa iz komisije voljen poseben odbor vsak svojo razvrstilno tarifo, iz katerih se ima potem ena dogovoriti. Okrajna komisija to tarifo še enkrat presodi, jo popravi po svojem prepričanju in po tarifi sosednjih okrajev. Tako dognana razvrstilna tarifa se pošlje deželni komisiji, ki jo še enkrat presodi posebno ozir jemaje na sosednje dežele in njih tarife. Tarifa vsacega okraja se potem razglasi, da imajo srenje in srenjčani priliko povedati svoje mnenje o njej. Srenje, veči posestniki in sosednje okrajne komisije imajo svoje ngovore v 4 tednih pismeno pri dotični okrajni komisiji izročiti. Ugovori se pošljejo z opombami deželni komisiji, ktera potem vse tarife sestavi in jih odda centralni komisiji. Po teh predlogih sestavi centralna komisija konečno razvrstilno tarifo za posamezne in za vse dežele vkup. Po tem tarifu cenita po dva ude okrajne komisije v pričo vladnega referenta posamezne srenje; kako se to godi, razlaga 4. poglavje. 5. poglavje govori, kako se imajo zemljišča iz nova premiriti in 6. poglavje o pritožbah proti cenitvi.

Ako je verjeti dunajskim listom, odpravila bo nova postava o čemur se je toliko tožilo, da so namreč davki neenako razdeljeni.

Finance in kupčija v Srbiji.

(Dalje.)

Najnovejši dohodki, ktere ima srbska državna uprava, dohajajo jej iz tabaka in soli. Tabak dohaja veči del iz Turčije, sol po največem iz Valahije in iz oddaljene Francije (morska sol), kateri dve deželi se lahko kosati z malo razumno oskrbljevano solno obrtnijo v Avstriji.

Od 15. marca 1865 sem se je vladarski (regalni) davek od uvažanega tabaka tako spremenil, da se pobira od 100 ok tabaka ali od 100 cigar 12 pijastrov (1 gl. avst. vr.) davka in sicer brez razločka, ali je tabak bolji ali slabši. Razen tega je treba še posebej plačati col za uvažanje tabaka. Gledé slabšega tujega blaga ima to veliko poveksanje poprejšnje davščine skoraj pomen zabranivnega cola. Ta naredba se razlaga nekoliko iz tega, da je hotela država braniti svojo blagajnico proti škodi, ki jej je izvirala iz tega, da se je poprej tabakova kakovost čisto krivo napovedovala, nekoliko ima pa tudi namen oživiti in povzdigniti sajenje domačega tabaka. In res se od tega časa prideluje v Srbiji 100krat več tabaka in ga tihotapci prav mnogo spečajo v Avstrijo in Romunijo, kjer je kakor znano tabak še pod državnim samotrštvom. Od tobaka in soli, kar ju pa prevažajo čez Srbijo, ni treba plačevati nikakoršne colnine.

Listek.

Pisma gorenjskega pohajkovalca.

III.

Nemški učenjak, če se ne motim Oken, definira človeka tako-le: „človek je tista žival ki se smeje“. Pošten domorodec, pošten liberal, pošten svobodnjak, pošten filister, pošten človek sploh pak se v današnjem prokleto žalostnem času, ko vse narobe gre, ne more smijati. Ker pa še možje, ki si domišljajo, da imajo v sebi „deutsche gründlichkeit“ kakor postavim redaktor „Tagblatta“ g. Bamberg, ki kakor pravite ni študiral ni nepotrebne gimnazije, ni realke, niti univerze in se vendar pod njegovim imenom poveduje, kako slabo je vse pri nas na ubogem Kranjskem, ker še učeni ljudje, kakor postavim g. Dežman, ki zna kakovemu g. Robiču popravljati in povedati, kako se more o kranjskih poljih svetu poročati; ker celo g. rudokop Dimitz, Starogermanec po imenu, kateri zna in ume v ljubljanskem konstitucionalnem društvu zoper zedinjenje Slovencev govoriti in Švajco citirati, o ktere ustavi in razmerah je nekaj pobral iz katerega naučnega slovnika; ker vsi ti in še manje in več imenitnosti ne bodo tajiti mogle, da smo mi ljudje: torej je ona definicija nemškega učenjaka Okena napačnost. Kako se bomo zlodja smijali? Kjer se vsedemo, povsod se razprostira dolgčas, povsod je sedem komolcev na okolo sama služabna lumparija.

Ad vocem lumparija! Mi še te besede v svojem jeziku nimamo. Če hočemo lumpa naznačiti, moramo v nemškem jeziku na posodbo prositi: lump, kujon, šleva (šelm), huncvet (hudsfot), itd. Če slovenski govorimo,

pravimo: malopridnež, malovrednež, torej svojim hudobnikom vsaj še malo dobrega pri vsem hudobnem privajamo, kar kaže, da so bili naši očetje: prvič dobri in dobrasrčni ljudje, drugič da so bili bolj liberalni kot Germanje, ki so nam lumpe posodili. To dokazuje, da imamo tudi tu korupcijo nadeto od „Tagblattove“ stranke, in da nismo mi krivi, da sta bila Monti in Tognetti v Rimu usmrtena, kakor bi nam „Tagbl.“ prav iz globočine srca rad na vest navlil.

Pa vrnimo se zopet k definiciji o človeku. Človek torej, kakor skazano ni tista žival, ki se smeje. Kdo in kaj je torej človek? Bogoslovci — in ti so učeni in hudi ljudje — bodo, to se ve da djali: človek je slika in prilika božja. To je vse prav in tudi lepo in jaz se tudi ne predrzmem protiviti, kajti „Danica“ bi utegnila huda biti in brž bi „Tagblatt“ ugenil, da sem jaz njen „mlečni brat“ in da ona stoji s „kaznovalno šibo“ nad menoj. Vendar bi jaz ugibal in djal, sebestno ko bi bil tako umetalen — kakor je n. pr. Dežman, ki kranjske polže pozná in se zanima zanje, da so vsaj nekateri ljudje: žabe, ki se napenjajo, kakor iz pravljice vemo, in ki regljajo, kakor iz skušnje vemo.

Ko sem jaz učil se žabjeslovja in družega živaljeslovja, imeli smo v beli Ljubljani profesorja, ki se mu je Konjšček djalo (samo z dvema g.) Ta nam je povedal, da žabe ravno tako debatirajo, kakor n. pr. v Ljubljani v konstitucionalnem zboru proti zedinjenju Slovencev debatirajo. Žabe se snidejo na obrežju in ena vpraša: „Kaj bomo jedle?“ Druga odgovori srdito: grrrah! Vse druge pak povprek vpijejo: Le ga, le ga, le ga, le ga!

In poglejte! Pa se nam zbere kje kaj ustavnega društva in amfibični možje, ki so vajeni zdaj v vodi tega, zdaj v vodi onega ministerstva plavati, včas pa na suhem greti se, glasno zaregljajo. In eden vstane in

Leta 1866 je izviralo državi iz solnega regala 840.703, iz tabakovega regala 48.363 pijastrov dohodka. Te številke pa se vsako leto prav zelo spreminjajo. Regali ali veličanstveni pridržki so na dalje v Srbiji: ribštvo v Donavi in Savi — ribštvo se daje v najem — brodišča vseh rek, pošta, telegraf in rudarstvo. Iz vsega tega je imela država leta 1866 okolo 400.000 pijastrov dohodka.

Iz tega, da tihotapijo ali brez colnine prinašajo regalno blago v Avstrijo, izvira prebivalcem ob srbsko-avstrijskem obrežji Donave in Save prav mnogo dohodkov in dobička. Skoraj v vsej avstrijski granici, tako rekoč v pričo drugega kordona in njegove vojaščine — kad se samo turški tabak, rabi se valaška ali nazaj uvažena avstrijska sol. Velik razloček v ceni posebno spodbuja ljudi, da tihotapijo s solijo. Kedar pa pride Srbija s Turčijo v navskrižje, ali kedar se iz različnih razlogov Avstriji ugodno zdi, da prepove v Srbijo izvažati orožje in strelivo, potem posebno mogočne kali poganje tihotapstvo z orožjem. Prodajalnice beligradskih kupcev z orožjem se napolnijo potem z avstrijskimi puškami. Navadne puške so se dobivale pri takih prilikah po poldrugem cekinu. Dolge narodne „Arbanaskinje“ s kresilom so mnogo dražje. Italijanske cevi iz Milane itd. veljajo po 3, 4—6 cekinov. Potrebno oblesje prav lepo narezljano izdelujejo domači orožarji.

Srbija šteje 26 colnih uradnij (djumruk). One na avstrijski granici so najvažnejše. 23. januarja 1864 je oglasilo srbsko finančno upraviteljstvo nove colne tarife. Stari colni tarif je bil eni in isti za uvažanje, izvažanje in prevažanje. Zdaj je col za izvažanje nižji nego oni za izvažanje Col za prevažanje pa se je popolnoma opustil. (Dalje pr.)

Brambovska postava.

§. 1. Brambovska dolžnost je splošna in zadeva vsacega za vojno sposobnega državljana osebno.

§. 2. Obročena moč se razvrstuje v stoječo vojsko, v pomorsko vojsko, deželno brambo in nadomestivno reservo; slednja ima nadomestovati, kar bi med vojsko zmanjkalo določene vojne moči v stoječi vojski.

O črni vojski bo določevala posebna postava.

§. 3. Dolžnost stopiti v stoječo vojsko, v pomorsko vojsko ali v deželno brambo, potem v nadomestivno reservo (§. 2.) se začneja s 1. januarjem tistega koledarskega leta, katerega brambovski dolžnosti podvrženi dopolni 20. leto svoje starosti.

§. 4. Brambovska dolžnost traja v stoječi vojski in v pomorski vojski:

- a) 3 leta v redovni službi (liniji),
- b) 7 let v rezervi;

v deželni brambi:

- a) 2 leti za one, ki so se po dokončani službi v stoječi vojski ali pa iz nadomestivne rezerve prestavili v deželno brambo,
- b) 12 let za tiste brambovski dolžnosti podvržene, ki so se neposredno (§. 32.) v deželno brambo uvrstili.

Oni, ki so zapisani v nadomestivno reservo, so do dokončane 30. leta odločeni za službo v stoječi (ali pomorski) vojski. (§§. 2. in 32.)

Oni, ki so dopolnili svojo dolžno službo v pomorski vojski, nimajo dolžnosti služiti v deželni brambi.

Službinska leta se začnejo šteti onim, ki so se potrdili za časa rednega novčenja (§. 31.) ali pa potem kasnejega potrjevanja 1. oktobra, s prvim oktobrom tistega leta, ko so bili potrjeni, onim pa, ki so se potrdili o drugem času in prostovoljcem od dne, od katerega so bili potrjeni.

§. 5. Ko bi se po posebni postavi določilo, da se naj sestavlja črna vojska, sme se ista sestavljati le iz prostovoljcev, ki niso podvrženi niti stoječi, niti pomorski vojski, niti deželni brambi.

§. 6. Kdor zadobi v državi državljanske pravice v taki starosti, v kateri so avstrijski državljani brambovski dolžnosti podvrženi, ima po razmeri svoje starosti izpolniti svojo brambovsko dolžnost po tej postavi ne gledé na to, ali in kako je v svoji poprejšnji domovini zadostil brambovski dolžnosti.

vpraša: „kaj bomo čez zobe vlekli“. Pa vstane velikan, ki ima od deževne mokrote ime in pravi: „Slovenca!“ In vsi v koru zarežejo: „Le ga! le ga! le ga! le ga! le ga!“ In sliši se to žabje regljanje daleč po vseh vetrovih temotne noči, tako da svobodoumnega popotnika ušesa skele. — Darwin sam bi bil vesel, ko bi bil to videl in čul in nemoče ni, da bi bil potem svojo teorijo zasaknil in si za svojega žlahtnega pre-prededa izbral žabo, ne opice, ali bi bil pak vsaj z menoj ugenil, da so nekteri ljudje, bolj žabam kakor družemu animaličnemu svetu podobni.

Staroslavna je pravljica o žabi ki se je napenjala, da bi bila vol, pa je počila. Ljudi ki se napenjajo, imamo in vidimo jih. Napihujejo se kakor vaški trobentar, da bi jih germanski svet občudoval, da bi jih vlada za velike imela in jih še za velike storila. To je tudi vse za slavno sorodstvo govoreče in če se sme več plemen postaviti v človeštvu, in če dalje darwinovci na vsak način od svojega rojstnega lista ne odstopijo, naj vsaj ta poglobljsek sprejmó in razvijó.

Ljudem, katerih se to dostaja, bode ustrezno, tega sem si svest, kajti sami so za teorijo navdušeni, da je človeštvo z družim blagom „kar leze ino grede“ v rodu. Kajti ne samo da radi govoré o „bestijalni surovosti“ ki se „ljudstva“ drži, ugenili so bili tudi pred nekaj leti celo „thierfabel aus Krain“ ki pravi, da je ta Slovenec petelin, oni lev, oni lisjak in kakor se že glasé imena v prirodoopisu. Mi smo, to se ve da, v teh zadevah nasprotni misli; vendar moramo iskati vzroka, zakaj se njim ona teorija dopada. Najbolji psihologi pravijo, da človek bližnega sodi po merilu iz sebe. Če so torej „thierfabel“ pisali, čutili so prav lahko ono sorodnost z drugačnim življenjem v sebi, in jaz menim da je zdaj skazano, da so nekaj žabjega v sebi čutili. Le ga, le ga, le ga, le ga! Slovenca! Jurij Mlat.

§. 7. Stoječa in pomorska vojska imati namen braniti skupno državo proti zunajnim sovražnikom in pa varovati notrajni red in varnost.

§. 8. Deželna bramba ima nalogo podpirati v vojskinih časih stoječo vojsko in braniti državo v notrajnem, izvenredno tudi braniti v mirnih časih notrajni red in varnost.

§. 9. Ko bi se sestavila črna vojska (§. 2.), jej je naloga podpirati stoječo vojsko in deželno brambo odganjati sovražnika, ko bi v deželo silil ali pa ga pobijati, ko bi bil že v deželo prodril.

Zatorej stoji črna vojska, kot bistven del brambovske moči, pod brambo mednarodnega prava.

§. 10. Oni, ki so v stoječi vojski (pomorski vojski) podvrženi redovni službi (ki služijo v liniji), imajo v službo stopiti, kedar bi jih vojne uradnije k poslu klicale.

Reserva se sme ali v posameznih oddelkih ali pa vsa le po zaukazu cesarjevem sklicati, da nadopolni stoječo in pomorsko vojsko do vojne večine.

Ko bi bilo treba le nekoliko rezerve v dejansko službo klicati, mora se to tako goditi, da se sklicujejo rezervisti po letih od najmlajših počenši.

Tudi deželna bramba se sme sklicati in oborožiti le po cesarjevem zaukazu in po določilih postave o deželni brambi.

Črna vojska se sklicuje in vrejuje na cesarjevo povelje pótém ministerstva za deželno brambo in sicer toliko in tako, kolikor bi sovražen napad deželo neposredno v nevarnost spravljal. Črno vojsko dejansko rabi vojaški zapoveljnik, katerega je cesar odločil.

Reserviste in deželne brambovce sklicuje k rednim vajam v orožji dotična vojna in deželna brambovska uradnija.

§. 11. Večina stoječe in pomorske vojske, kar je je treba v skupno brambo celokupne države, določuje se v smislu §§. 1, 2, 3 in 36 postave 21. decembra 1867, državni zakonik št. 146, po sporazumljenji z ogerskim državnim zborom vsled sedanje postave, a ne škodovaje ustavne pravice zastopniških zborov, na popolno vojno število 800.000 mož, katerim se vojaški vojaške granice ne prištevajo. V to število je že všeta rezerva (§. 4.).

To vojno število stoječe in pomorske vojske ima veljati za prihodnjih 10 let.

Nasveti, ki bi nameravali nespremenjeno ohraniti ali pa spremeniti to določeno vojno število, naj se vsakako pred koncem devetega leta ustavno predložé v zastopniških zborih obeh deželnih oblastnij, da se dožene potrebno novo porazumljenje.

§. 12. Vkupna moč deželne brambe se sestavlja iz vseh onih, ki so podvrženi dolžnosti deželne brambe.

Kronovine in dežele v državnem zborn zastopane, neračunaje Tiroljskega in Vorarlberskega inajo dati vkup 79 bataljanov pešcev in v vsacem okrožji, iz katerega se nabira konjiški polek, po eno ali dve eskadroni konjikov. Natančneje določuje postava o deželni brambi. (Dalje pr.)

Iz časopisja.

Od črnogorske meje se „Wanderer-ju“ piše: „Knjz Nikola je po želji miroljubne stranke sprijaznil se s Turčijo. Od pomirja v Dobrovniku je ostalo za pet zadrug (rodov) nedoločeno, ali pripadajo Turkom ali Črnogorcem. Te zadruge so plačevale davek včas Turkom včas v Cetinje Črnogorcem. Za malo denarja 100.000 gl. je knjz Nikola prodal svojo pravico do onih zadrug Turkom. S tem se je cetinjski dvor sicer sprijaznil s Turčijo, zameril se je pa lastni deželi. Črnogorci so prav nezadovoljni s to prodajo pet rodov, ki so dostikrat za Črnogoro prelivali kri. Te zadruge same so nezadovoljne in počenjajo seliti se v Srbijo, da bi se turškega gospodstva otele. Sploh politikuje knjz Nikola tako, kakor je ravno nasprotno stari navadi v Črni gori. Iz tega se lahko primeri, da Nikolova dinastija ne bi dolgo vladala v deželi, kjer je vojni duh tako zelo zbujen. — Stranka senatovega prvosednika ima samo mlade ljudi v sebi, ki nimajo nobenega sočutja v narodu. Če se pomisli, kako strasten upor se je kazal v deželi, ko je knjz Danilo hotel s Turčijo tako pogoditi se, da bi bil pripoznal vrhovno turško gospodstvo pa si dobil Hercegovino, razumelo se bode, kako mnenje je zbudila prodaja nekoliko okrajev za denar. Turška se ve da se zato ne zmeni dosti, ter je baš zdaj dobljeno zemljišče dobro za vojaki napnila, da bi kak nemiren duh ne vzbudil se. S tem pa je tudi Črnogorce zelo ponižala.“ — „W.“ je navadno v vzhodnih rečeh dobro podučen, torej ne dvomimo o resnici te vesti. Vidi se tu upljiv tujih vlad. Upati pa je, da bodo jugoslovanski narodi vkljub svojim knjzom našli pravo pot do prihodnosti, ki jim je odločena.

Dopisi.

Iz Ljubljane 13. dec. [Izv. dop.] — r — Nemško politično društvo se vendar nekaj giblje. Zopet je občen zbor naznanjen, v katerem so se med družim tudi mestne stvari razgovarjale, namreč proračun našega mesta. Čakati nam je, kaj se bo še drugje ugenilo. Čakati nam je! Zdaj sem prav slovenski govoril, kajti po svoji stari grešni naturi Slovenci radi, preradi čakamo, da si bi imeli vedeti, da v denšnjem času tisti pred žanje, ki pred pride, da mudnega čakajo kosti. Na noge tudi „Slovenija!“ bi klical; če imaš čestitljivo, pomenljivo ime, bodi ga vredna. In če si krščena na ženski spol, vedi da denes, čuden čas, ne velja povsod, da je tista žena najbolja, o kateri se najmenj govori. Če hočeš v nebesa svoje prihodnosti priti, moraš mnogo klicati in kričati, da si, sicer bo čas, ki mogoče da ne bo imel povsod očes in ušes, v vretji tebe spregledal in spreslišal. Uči se od nasprotnika. Njega je malo, pa kriči in vpije, in svet meni da ga je več, da ga je mnogo. Bodite zviti kakor kače, veli sv. Pavel, ali kdo drugi te vrste. — „Katoliško bralnico“ bi potem tacem imeli, in ž njo novega vodja, aristokrata „Wurmbranda“. Da hoče to društvo uboge in zanemarjene podpirati, to je jako

lepo in vse hvale vredno, kdor more, naj bi se taci dobrodelnih činov udeleževal. Vendar — to izrečem in se ne bojim „Danicine“ — „kaznovalne šibe“ — za narodnost slovensko in za narodno politiko ne bomo ničesa pridobili od „Wurmbrandovcev“, naj se nekteri motijo kolikor hoté. Dokler smo jim potrebni, tako dolgo smo dobri. „Volksfreund“, „Vaterland“ in cela ta caterva ni nič boljši od neliberalnih liberalcev.

„Več ljubljanskih meščanov?“ daje v Tagblattu „policijskemu komisarju“ g. Svetcu svet, naj policijsko službo v Ljubljani pusti, in sicer zaradi tega, ker jih je na Dunaji „sumničil“, da niso pravi Nemci, temu da bi ravno tako radi in lahko Italijani bili pod družimi razmerami. O onem procesu in o Svetcu, ki je bil tožnik, nečem govoriti. To pa je treba zopet in zopet konstatirati, kako nesramno in nagnjusno je slišati od „T“ — ove stranke očitane policijskega značaja. Odkrito povem, da za policijsko tudi jaz nisem navdušen; cela naprava ima iz stareje avstrijske dobe čuden glas. Od nemškutarske strani pak je povdaranje policijskega značaja ne samo smešno, temuč ostudno, kajti kdo med nami ne vidi, da se je in se še veže nemškutarska stranka javno in skrivno s policijsvom in birokratizmom. Ko bi jej ta dva faktorja odpadla, hipoma je njenega životarenja konec. Kdo kdo so ti „več meščanov“. Če hočete svoj nemški značaj varovati, varujte ga pred vsem svetom, imenujte se! Potem bomo videli ali ste res značajni Nemci in koliko je tistih „več ljubljanskih meščanov“. Na dan! — Na Kranjskem je samo kóčevski okraj nemški. Kar je Nemcev po mestih, ti se kot pošteni nedeželani ne vticejo z zaviranjem v naše deželne razmere. Vse drugo je renegatovstvo, brez značaja.

Pa teh fingiranih meščanov ni še dovolj. „T“ od nedelje Svetcu ves članek posveti in naposled s stavkom konča: „Slovenska reč se ne more v nerodnije roke deti, kakor so njeni zdanji vodniki.“ Glejmo ga! Kako je to, da se „T“ slovenska stvar naenkrat smili? In vendar nismo še slišali, da bi ti ljudje le kje in kedaj toliko dobrega na slovenstvu našli, kakor je za v oči neškodljivo. — Dalje nahaja pisavec ljubljansko-nemške modrosti grozno nasprotje v tem, da je Svetec očital, da v Ljubljani ni pravih Nemcev, in pa v tem da jim slov. časopisje očita, da jim je liberalizem le nalije ali maska za nemške poželjivosti. To ni nobeno nasprotje. Oboje je resnica. O liberalizmu večine avstrijskih nemških žurnalov, so ne samo Slovani, temuč tudi pošteni Nemci palico zlomili. Kar govori „T“ — o poštem avstrijskem obrazu svoje stranke, je hinavstvo. Opoznamo, kaj je stari birokrat in kranjski Nemec Kromer govoril o zadnjem možu, ki ga bo „Nemčija“ (ne Avstrija!) postavila. Jaz in menda marsikteri zares svobodomen Slovenec ne bode Svetcu venca vil za to, da je kot narodni zastopnik tudi za tožitelja dal postaviti se. Naj bi bil Sokol stvar privatnemu advokatu to reč izročil. Tiskovno svobodo moramo hoteti, zato ne dajamo s toženjem slabih izgledov, saj so drugi pomočki, samo poslužujmo se jih. Vendar da stranka ljubljanskih nemških Nemcev to malost tako za svoj mlin rabi, to kaže tudi njeno gnjilobo in gnjilobo njenega liberalizma. Da pa o tej malosti v nemškem dnevniku uvodne članke piše, ne kaže li „mageren politischen politischen tisch“ ki ga nam očita? Da je zrno kontroverze med nami avstrijsko, ne pa nemško ali slovensko vprašanje, to je — hinavstvo ljubljanskega odpadništva.

Od Mure, 13. dec. (Odgovor deželnemu odboru na njegov vsem občinam razposlani poduk.) Še le denes mi je povedal V. Mohorič, da je že občina: Podgradje-Slammjak pri Ljutomeru že pred enim dobrim tednom dežel. odboru v Gradu na poduk odgovorila, kakor se spodobi. Veliko važnost ima ta odgovor za to, ker ni pri njem noben duhovnik, ali kak drug znan narodnjak uplival, nego so ga kmečki možakarji čisto iz **svoje** iniciative sprožili, sestavili in odposlali. Nadejam se, da bodo kmalu začele tudi druge občine tako odgovarjati. Mohorič mi je dal prepis tega odgovora, glasi se tako-le:

Visoki deželni odbor!

Naša velika dolžnost je, da visokemu deželnemu odboru v Gradu na krivični dopis, kateri je na vse slovenske občine razposlan, v imenu celega odbora in v imenu občanov občine Podgradje-Slammjak odgovorimo, in hočemo ob enem dokazati, da stoji vse drugače z nami Slovenci, nego je v poduku od 21. vinotoka l. l. zapisano.

Krivično je, ako kdo reče, da nas Slovence kdo podpihuje ali da bi mi bili našantani, ali ko zvižči zapeljani. To ni res. Da smo si tabor osnovali, in se pogovarjali o ravnopravnosti narodov, ktera se nam na nobeni način ne privoščí, gotovo in istinito je.

Kar se tiče našega slovenskega jezika, očita se nam, da zaradi jezika hočemo nezadovoljnost izbuditi, Zakaj pa ne? Ravnopravnost uživajo skoraj vsi narodi v Avstriji. Ali jo uživajo tudi Slovenci? Naši poslanci so res velikokrat dokazali, da se nam po uradnih velika krivica dela s ptujim uradovanjem, to da vse naše početje je zastoj, bob ob steno. V dopisu deželnega odbora stoji, da si on prizadeva, da se nam Slovencem slovenski uradniki dajo, ali žalostno je to prizadevanje, ker še se le vse po nemški uraduje. N. pr. v Ljutomeru imamo enega ali dva uradnika, ktera bi bila zmožna slovenski v kratkem pisati, ako bi se slovenska pisava enkrat v obče rabila, in še od teh dveh najboljši je prestavljen v nemški Voitsberg. Ako bi se slovensko uradovanje in pisanje upeljalo, kdo nam bode pisaril, vsak pravi, da je zmožen, pa vendar še govoriti pravilno ne zna; dajte nam uradnike prave Slovence, ne na papirji, ampak v djanji, saj imamo jih dovolj. To bi bila največja naloga deželnemu, da bi za to skrbel. Kaj bi na priliko Nemci rekli, ako bi se jim slovenski uradovalo, dobrovoljni gotovo ne bi bili pri tem, nam se pa pravi, da se podpihujemo, ako to zahtevamo, ker je že večkrat po postavah ukazano bilo. Da si pa enkrat iz te tisočletne krivice pomagamo, zato hočemo z zedinjenimi močmi „viribus unitis“ delati.

Kar se tiče rokodelstva in obrta našega, nam ni treba, da bi si po celem svetu kruha prosili, doma pri nas je najboljšé. Vsakdo si lahko doma kruha s slovenskim jezikom prisluži, ako pa kdo hoče iz slovenskega v tujstvu popotovati, naj si pa znanje tujih jezikov sam preskrbi. Ako se mi Slovenci

ločimo od Nemcev, bode njim na korist in tudi nam brez škode. Naše šole si sami oskrbujemo, zakaj bi jih ne tako vredili kakor drugi narodi, Nemci po nemški, Francozi po francoski, in toraj mi Slovenci po slovenski.

Kar pa se tiče sploh ločitve Slovencev od Nemcev, imamo visokemu deželnemu odboru naznaniti, da je živa potreba, da se enkrat za vse ločimo od vas Nemcev, ker očitno vsak dan bolj uvidjamo, da se nam naše zahteve izražene na taborih, in po naših poslancih nikdar drugač ne bodo v djanji izpeljale, nego kader se **zedinimo v eno celoto**, in potem ustanovimo posebni deželni zbor. Stroški, ktere imamo zdaj, bodo se po zedinjenju gotovo zmanjšali. O zedinjenju pišejo kranjski nemškutarji, da se naj Kranjci ne zedinijo s Štajarci, kteri smo revni, in nam se pa piše ravno nasproti.

H koncu našega odgovora še enkrat vročo željo Slovencev izrečemo, dokler ne bodedo imeli v slovenskih pisarnah slovenskih zapisnikov kakor tudi učilnic, ktere bi že veliko let po gospodarskih ukazih imeti morali, nam ni nobena druga pot odprta, nego zediniti se v eno celoto, in oni posebni deželni zbor ustanoviti, uvažiti! Blagovolji visoki deželni odbor ta spis sprejeti in v dokaz tega spisa lastnorodni podpisi vseh odbornikov.

Županstvo v Podgradju-Slammjaku dne 6. grudnia 1868.

Vatroslav Mohorič, župan; Jakob Heric, Leopold Mihelič, Frano Klobasa, sretovalci; Ivan Antonič, Jernej Vrbanjščak, Šimen Rakovec, Joža Semenič, Ivan Novak, Miha Robinsak, Andrej Sršen, odborniki.

Iz Planine, dne 12. dec. [Izv. dop.] Selčan. Iz raznih krajev slovenske zemlje se slišijo novice in čitajo vesela sporočila od vedno boljšega razširjanja narodnosti in zavednosti slovenskega ljudstva. Kakor drugod ravno taka je tudi v našem kraju: Naš kmet se zaveda svoje narodnosti. To dokazujejo njegovi pomenki. Če stopiš v kako gostilnico, slišal boš s koliko navdušenostjo se poteza priprosti kmetič za upeljavo slovenskega jezika v pisalnice, to dokazujejo tudi njegove vloge pri raznih uradih. Čem več pa je narodna zavest v našem kraju in ljudje tudi zahtevajo domačo besedo od gosposke, tem manj se željam vstreza, marveč se uradno tožijo taki ljudje zaradi zakonite pisarije, kteri iz zgolj rodoljubja napišejo kako slovensko vlogo, med tem ko se takim ljudem, kteri le iz dobičkarije v nemščini pisarijo in so v tem poslu že osiveli, nič ne zgodi. Če se se kakemu človeku povabilo ali poklic slovenski pisan pošlje, ali če se kaka slovenska vloga slovensko reši, je pa to tudi že vse, kar se pri nas za upeljavo slovenskega jezika v uradnih zgodi. Da se ti bo v marsikaki reči, za ktero so na obe strani pole na eno po slovenski na drugo po nemški pripravljeni obrazci tiskani, le na tisti strani pisalo, ktera je le za Nemca pripravljena, to je le kaj navadnega; akoravno gosposka dobro ve, da razen slovenščine ne razumiš ničesa. Pri taci okoliščini bi človek mislil, da imamo tukaj uradnikov v slovenščini zmožnih; toda to ni resnica; tedaj mora biti vzrok, da se nam pravica krati drugod. Mi dobro vemo, da so pri okr. glavarstvu nastavljeni gospodje Pleško, Kreč, Zupanec, Pihler v pisavi slovenskega jezika popolnoma zmožni, tedaj bi se željam našega ljudstva prav lahko ustreglo; slabeje je pri sodišču, le edina gg. dr. Kravs in Drenik sta zmožna pravičnim željam naroda ustrači. Pri taci okoliščini bi si kdo mislil, da so drugi uradniki tujci, ker si ne prizadevajo truda, da bi se slovenščine pisati navadli. Nikakor ne, vsi so rojeni Slovenci in vendar se slovenske pisave bolj bojijo, kakor hudič križa; morebiti mi celo ne boste verjeli, da imamo tukaj gospoda, kteri je bil že leta 1848 član slovenskega društva v Ljubljani in vendar se je od tistega časa pisave slovenskega jezika, za ktere ga je takrat potezal, tako malo privadil, da si je moral za vsak dan navadne odloke obrazice sedaj na postarela leta spisati, ktera pazno ogleduje — pa vedno še nasprotnik slovenščini ostane.

Čeravno so take razmere žalostne za nas, vendar le ne obupamo, mi dobro vemo, da bodo gospodje, kteri nam naše želje ne dopolnjujejo šli, kakor so drugi šli, narod pa vendar bo ostal in če bi nam sedanji uradniki še večí overe v narodnih zadevah delali; mi jim le povemo, da dobro poznamo vsakega, kdor želi splošni potrebi ustreči. Trdno se nadejamo, da se bo v zadevi ravnopravnosti slovenskega jezika tudi pri nas kmalo predrugačilo, mi dobro vemo, da marsikteri človek plajšček po vetru obrača. — Bolj pa kakor smo s to nezgodo nezadovoljni nas pa skrbi naših voditeljev ravnanje v Ljubljani — v središču Slovenije. Za politični slovenski dnevnik ali vsaj za preselitev „Slov. Naroda“ *) v Ljubljano ali sploh za njegovo razširjenje se ne zgodi nič, zaradi volitev domačih narodnih mož v mestni zastop se komaj kaj govori, za to pa, da se izdržava v Ljubljani še nemški časopis, ki bolj koristi germanizaciji, nego narodnem napredku itd. itd. vse to nam nikakor nič ne dopade, skrbimo najpopred za domačo narodno omiko in izobraževanje, kajti vsak človek je sam sebi najbolj bližen; kakor s sosomeznimi ljudmi, taka je tudi z narodi, tedaj naj nam bo gojenje narodnega duha naše prvo početje.

Na Sotli 13. dec. [Izv. dop.] Včeraj sem bil v Zagrebu, ki se je bil nekako praznično opravil, sem ter tam so bile namreč razobešene zastave. Prašam, kaj to pomeni? Rekli so mi, da so mestni desetniki hodili od hiše do hiše ter so zabičevali ljudem, da morajo ob 9. zjutraj zastave iztekniti, zvečer ob 6. pa okna razsvetliti, in to vse v znamenje velike radosti; da je Rauch postal ban. Napovedana je bila tudi bakljada in ker sem bil radoveden gledati služnike in capine v šlapah, ki so zadnjič nosili baklje, kakor smo brali po časopisih, sem ostal. Ali prevarilo me je! Bakljada je bila prav lepa, dve bandi ste igrali in baklje so nosili večidel lepo oblečeni ljudje. Nevoljen grem v svojo gostilnico in tū zvem od gostov, da so bakljari bile činovniške kohorte, ki so za ta večer bile komandirane „pod bakljo“, kakor so jih lani — kmalu bode obletnica — komandirali na glasovanje za magjarske kandidate v deželni zbor, potem v mestno zastopstvo in pozneje tudi na sijajen sprejem, ko se je Rauch povrnil iz Pešte. Miloval sem te uboge duše, ki — hočeš nečeš — morajo

*) O tem nam ni nič znano. Gospodje, ki so v Ljubljani nasvetovali tridnevnik, menda tudi na to niso mislili.

sami sebe zatajiti in službici zaljubo komedijo igrati. Ali ni to suženjstvo? Ko so pred banovim poslopjem kričali in baklje dizali, zdelo se mi je, da vidim rimske gladiatore v areni „Morituri te salutant“.

Časih sem bral po dunajskih časopisih inserat, s katerim se ljudem ponuja v službo: „deklica za vse“.

Ali niso hrvatski činovniki tudi take deklice „za vse?“ Toda tudi pri nas tastran Sotle, ni drugače. Fiat applicatio!

Politični razgled.

Nj. veličanstvo je potrdilo proračun skupnih stroškov.

Iz Pešte se brzojavlja dunajskim listom: „Naplo“ prinaša obširen članek o pruski politiki. Na Ogerskem je mnogo sočutja za Prusijo, ktero bo še rastle in se okreščalo, če Prusija ne bo segla čez meje praškega pomirja. Ko bi pa Prusija praško pomirje prelomila in bi nastala iz tega vojska, potem bo Ogerska storila svojo dolžnost. V Prusiji naj se ne nanaša na ogersko stranko, ki bi bila sedanji nagodbi neprijazna; v Ogerski ni stranke, ki bi hotela pótém revolucije ali izdaje dosežati svoje namene. Armada imenuje avstrijsko-ogerska, in ako pride do vojske, ne bodo hoteli Ogri svoje vojne časti omadeževati. — Kaj pa Klapka leta 1866?

Po dokončanem prestolnem govoru je poklical cesar v Pešti ogerske ministre pred se in se jim je živo zahvalil za njih izkušeno zvestobo in je izrekel upanje, saj bi ti močje še mnogo let kroni kot zvesti svetovalci pri strani stali.

Kot prihodnjega predsednika ministerskemu svetovalstvu nekteri zdaj imenujejo necega grofa Waldsteina. Poslanci pripovedujejo, da je vlada s tem možem v dogovoru, da bi prevzel predsedništvo. O zaslugah g. grofa je znano, da je ud gosposke zbornice, magjarske zbornice, magjarske zbornice velikašev, da je c. kr. major v armadi in 48 let star.

Baron Rauch bo te dni potoval iz Zagreba na Dunaj prisegot.

Državni finančni minister Becke pojde boje da kot avstrijski poročnik v Carigrad, Prokesch-Osten pa v pokoj.

V zadevah zidanja Franc-Jožefove železnice je prosila česka deputacija avdijencije pri cesarji in upa da v kratkem pride pred njega. Kakor se naznanja „N. fr. Pr.“ nadejajo si česki krogi, da bo cesar pomilostil vse, ki so obsojeni zarad tiskovnih pravd.

Trdi se, da hoče nemško duhovstvo na Českem prestopiti med ustavoljubneže.

Po dunajskih časnikih je brati, da se bo v Dalmaciji zaukazoma dala slovanskemu jeziku večja pravica v šoli. Pravijo celo, da bodo ljudske šole in tudi gimnazije postale popolnoma hrvaške. Gledé sodnij in uradnega jezika slovanskega se bo neki še vprašalo pri viši deželni sodniji. Če se vse to vresniči, gotovo je storilo slovanstvo zopet korak naprej.

Iz Krakove se brzojavlja: Česar se je bilo v Vielički bati, zgodilo se je. V Franc-Jožefovi jami so tla počila in je nastalo več razpoklin. Stebri so se zgrudili. Vse beži iz jame, v njo si ne upa nihče več.

Stavil se je bil predlog, naj bi velevlasti prevzele poroštvo, da ostane v Nemčiji vse kakor je zdaj. Na to odgovarja Bismarkova „Kreuzzeitg.“: Gotovo je, da Nemčija ne bo dopuščala, da bi se kdo brez pravice v njene zadeve utikal. Vlasti, kterim je res za mir, najbolje bi storile, ko bi vdušile od nekterih strani izhajajoče ščuvanje.

Minister prosvete je v pruskem zboru izrekel, da šole ne morejo biti brezverske. Brezvrstvo je priznal samo vseučiliščam.

Odbor zaveznega svetovalstva v Berolinu je nasvetoval, naj se napravi zarad važnosti promete med severno-nemško zvezo in Ogersko ne le kupčijski ampak tudi plačan zavezni konsulat v Pešti in naj se zanj postavi 5800 tolarjev v proračun.

V deželnem zboru pruskem je hvalil poslanec Virchow avstrijski liberalizem. Na to mu je odgovoril grof Bismark: Menda nam g. poslanec ni hotel priporočati, da bi tudi mi tirjali 800.000 mož in železno vojno število za 10 let. Jaz le opominjam, da se vladam z njih liberalizmom godi kakor ženskim: najmlajša vedno najbolj dopada.

Z vsemi proti nemu glasu je sklenil dotični odbor držav. zbora pruskega, da se ima deti prepoved na premoženje knjeza izbornika heskega. Bismark je vedel pripovedovati, kako ta pregnani knjez rogovili proti Prusiji.

Grof Bismark je prišel v Dreždane in ga je kraljica in potem kralj v dalji avdijenciji sprejel.

V Bukarešti se je sprejela poštna pogodba z Avstrijo. Adresa kot odgovor na prestolni govor obeta sedanjemu ministerstvu deželno podporo.

O turško-grških zadevah je zdaj malo novega znano. Diplomati pišejo svoje note na vse vetrove, da bi mir naredili v Carigradu in v Atenah. Zapadne vlasti podpirajo iz med vseh turških tirjatev posebno 2, namreč da naj Grška prepove nabirati prostovoljnih čet za upornike na Kreti in pa da naj pobeglim Kretečanom ne brani vrniti se domu. Glasovi iz Francije so trdili, da se bo dalo vse mirno poravnati, in pa, da je Anglija in Rusija očitala Avstriji, da s toliko razposajenostjo ravna z orijentaliskimi zadevami. Čez Trst pa se glasi zadnji brzojav iz Aten: Vlada je trdno namenjena ne sprejeti turških tirjatev. Ljudstvo je zelo razdraženo. Časniki so polni vojnih člankov. Govori se, da se bo napravilo 30. bataljonov prostovoljcev. Oddelek armade je dobil povelje postaviti se ob granici. — Ruska vlada je Turčiji odsvetovala preresno postopati proti Grčiji. Dunajski časniki pa so bolj turški, kakor sultan sam.

Iz Peterburga se poroča, da je vlada posvarila časopis, ker je nespodobno kritikoval upravo na Poljskem in je prinašal sovražne sodbe zunajnih listov o najvišjih vladnih osebah.

V Franciji se govori mnogo o spremembah v ministerstvu. Sicer je vlada tizadnje dni se tako nesrečno ravнала, da je prav treba premeniti

nekoliko ministerskih oseb. Vendar ostaja vse to brez pomembe pri ustavi kjer je cesarjeva volja najviša postava.

9. t. m. je dobilo prejšnje anglijsko ministerstvo državne pečatnike iz rok in jih je sprejelo novo ministerstvo.

Razne stvari.

* (Od odbora mariborske čitalnice) se daje na znanje, da bode 20. decembra velika beseda v čitalnici. Igrala se bode vesela igra „Ultra“. Vabijo se vsi udje v mestu in zunaj mesta, ter drugi slov. domorodci, da čitalnico v obilem številu s svojim prihodom počasté.

* (Ali bi se človek smejal ali jezil?) Okrajno glavarstvo mariborsko in potem menda tudi še marsiktero drugo glavarstvo je izdalo do malih pridelovalcev ali kmetov neko ponudbo, naj bi za vojaške potrebe prodali svoje pridelke, žito, seno itd. C. kr. urad je ob enem naznanil ceno, po kateri bi država kupovala žito od kmeta. Do tú je vse dobro. Ali cena je tako nizko postavljena, da se na mariborskem trgu vsak vagan žita lahko proda za 70 kr. draže, kakor je ponudil c. kr. urad. Da kmetje pod takimi pogoji ne bodó ponujali svojih pridelkov državi, je jasno. Tako jasno pač ni, kaj je hotela doseči s to ponudbo država, kateri mora vendar biti znana tržna cena v Mariborskem mestu. Kdor je dovolj pri volji, naj se te ponudbi smeje, čemerikavi toči svoj žolc; mi, ki moramo za svojo „nevarnost“ imeti založeno kavejico, modro molčimo, da nas zopet kdo ne prični.

* (Iz Slapa na Tominskem) se „Dom.“ piše: V naši Idrijci se je zgodila pred nekaj dnevi strašna nesreča. Nek uvinjen človek gre po noči črez most, zaleti se v stran, in smuk — v Idrijco. Ta štrbunk se je zaglasnil do hiše, v kateri je bil dobil namesti pijače svarilo, naj se varuje, da v Idrijco ne štrbunkne, ker je globoka in mrzla. To sliši mož, ki je svarilo dal. Teče k vodi; vrže od sebe kos oblčila. Skoči v Idrijco; plava do nesrečnika. — Ljudje, ki so slišali vpitje, prileté na pomoč. Potegnejo iz vode vsega pobitega, še živega pijančka, njegovega svarivca in pomočnika pa mrtvega! — Umrli je bil pošten, premožen gospodar. Čudno, da je on ki je bil prav ročen plavec, dal življenje za pijanega človeka!

* (Potrjene goriško-deželne postave). Izmed letos obravnanih postav je presvitli cesar potrdil cestno postavo, postavo zastran pasjega davka v Gorici in drugo za po deželi, če jo bodo hotele občine vpe-ljati, in pa tiste popravke (zastran volilne pravice) v ustavi mesta Gorice in občne občinske postave, kateri je odobril deželni zbor, da se vjemate te dve postavi z novini državnimi postavami.

* (G. Svetec in konstitucionalno društvo v Ljubljani). V zadnji seji tega društva sta se oglasila dva odvetnika dr. Rudolf in dr. Suppan proti plači, ktero ima g. Svetec kot magistratni komisar. Dr. Rudolf je povdarjal, naj se plačujejo le uradniki, ki res delajo, ne pa oni, kterih kakor Sveteca že toliko časa ni v Ljubljani in ki torej za srenjo ničesar ne store. Dr. Suppan, ki je v prostih urah tudi vodja „verfassungstreune“ stranke v Ljubljani, kandidat in „govornik“ za vse, je rekel, da konst. društvo ne more v tej zadevi nobeno želje izrekat, „ker je bilo nek-daj s Svetcem v razporu“. S tem izrekom je g. dr. Suppan pokazal, da noče grešiti proti vsakdanji dostojnosti, vse društvo pa, da glede ustavnosti in svobodomišljenosti ni še preučilo navadnega abeceja. Da je njih Kromer iz svoje službe hodil 6 let na Dunaj, da se bo iz svoje službe vračal iz Gradea zastopat kranjske velike posestnike, to jim je vse prav, da pa Svetec to isto dela, je krivica, ki se da le s tem oprati, da se mu vzame plača in služba. Znano je, da nismo Svetčevi politični prijatelji, in da nas bolj bode, da sedi g. Svetec na Dunaji, namesto da bi po Ljubljani patroliral in spol-neval druga opravila svoje policijske službe. Dokler nam konst. društvo ne ve imenovati srenje in države, kjer bi poslanec v javnem, državnem poslu ne dobil potrebnega odpusta z vsó plačo vred, kličemo mu s „Tagblattovo“ bistrornnostjo: Auf einer wie niedrigen Stufe steht ein solcher Constitutionalismus, und wie unentwickelt müssen die Begriffe von politischer, etc. Freiheit eines solchen Vereines und seiner Geringrosse sein!

* (Narodno gibanje). Prav zanesljiv prijatelj našega lista nam piše, da bodo rodoljubi v Cerknici in okolici osnovali tam slovensko čitalnico in da že pripravljajo, kar je k temu potrebno. Vsacega rodoljuba sme ta novica veseliti, mi pa prav želno pričakujemo časa, ko bomo smeli pozdravljati najnovejšo čitalnico. Naprej! Naprej!

* (Že zopet en poduk). V mariborskem okraji se je razposlal do srenjskih predstojnikov litografovan poduk o neki živinski bolezni. Poduk je sestavila c. kr. sanitetna komisija menda v Gradeu. Litografija je pa taka, da je nihče ne more brati, in da nam naš poročnik ni mogel povedati, niti za ktero živino, niti proti kateri bolezni je namenjen poduk. Pismouki so boje dognali, da je pismo slovensko. Čemu si dela država take nepotrebne stroške?

Lepo ukoreninjenih

trsnih sadežev:

Mahnika ali pošipona (Mosler) 7000

Črnina ali Vraneka (blaue Zimmttraube) 5000

oddam iz svoje trsnice (Rebenschule) in sicer: Mahnika 1000 po 14 gold., Vraneka 1000 po 16 gold. v Pragerhof (železniško postajo južne železn.) postavljene.

Dr. J. Vošnjak.
v Slov. Bistrici.

Dunajska borza od 14. decembra.

5% metalike 59 fl. — kr.	Kreditne akcije 241 fl. 40 kr.
5% metalike z obresti v maji in nov. 60 fl. 15	London 119 fl. 80 kr.
5% narod. posojilo 64 fl. 60 kr.	Srebro 118 fl. 50 kr.
1860 drž. posojilo 91 fl. 10 kr.	Cekini 5 fl. 70 kr.
Akcie narod. banke 665 fl. — kr.	